

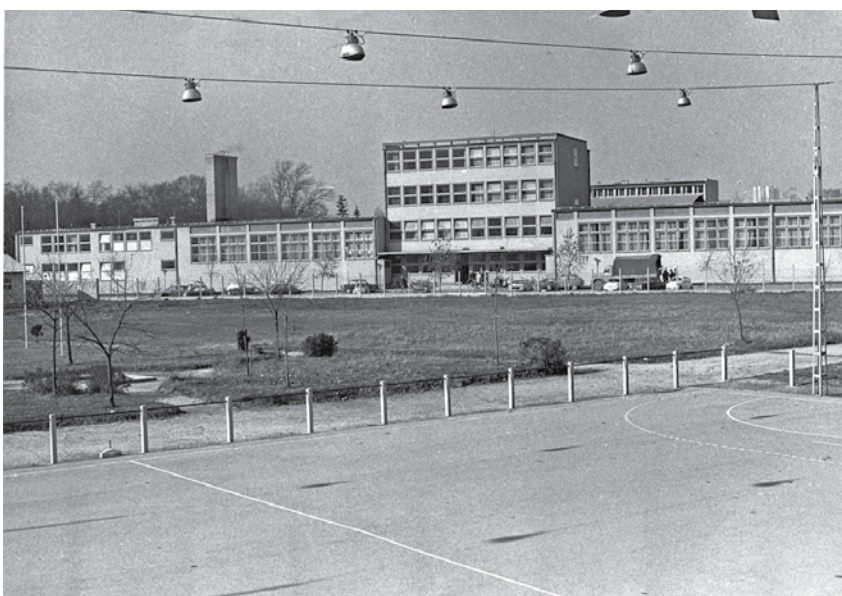
Milan Žvan

OB 50 – LETNICI FAKULTETE ZA ŠPORT

Vsako praznovanje 'rojstnega dne' najbolj pogosto vzbuja občutke radosti, sreče in zadovoljstva. Prehodili smo pot, ki se ne bo nikoli več ponovila. Tako je pri posamezniku, v družini in tudi ob praznovanju institucij. Tudi naše – današnje Fakultete za šport.

V njenem razvoju skozi čas so bili postavljeni mejniki, brez katerih današnje športne institucije pri nas ne bi bilo, in sicer:

- ustanovitev Visoke šole za telesno kulturo,
- vključitev šole v ljubljansko univerzo in
- preimenovanje v Fakulteto za telesno kulturo in končno v Fakulteto za šport.

Da, stebri so bili postavljeni tako kot pri graditvi vsake hiše. Znotraj njih je bilo treba napolniti prostor z vsebino. Skozi čas so jo polnili tisti, ki so stebre postavljali, in tisti, ki so prihajali v naš hram na delo in po znanje. Vsi naštetih lahko danes praznujemo s ponosom. Prvi učitelji, ki so orali ledino, so imeli vizijo poti, po kateri so korakali in po kateri naj bi krenili nasledniki. Drago Stepišnik, Drago Ulaga, Alojzij Šef, Franc Pediček, Miro Kališnik, Adi Klojčnik, Jože Šturm, Krešimir Petrović ... so bili nepozabni pedagogi in mnogi tudi prijatelji. V sebi so nosili noto, ki jo je mogoče opisati kot skrb, da šport sam po sebi ni le telesna vaja, ampak v sebi skriva neprecenljivo človeško in družbeno vrednoto. Ta se morda v tistih časih še ni tako jasno zrcalila, vendar je bila mnogim, tudi

prvim študentom, predstavljena kot vizija, proti kateri je treba zakorakati.

Vrata stavbe so bila na široko odprta številnim generacijam študentom, bodočim diplomantom, ki so – vsak po svojih močeh in znanju – hodili po tej poti.

Šport se je v prehojenih zadnjih petdesetih letih močno spremenil. Če je bil v začetku res le telesna vaja, je danes dejavnost neprecenljive vrednosti za slehernega posameznika in družbo kot celoto. Za ta miselni preobrat imajo po mojem globokem prepričanju največjo zaslugu športni pedagogi – diplomanti naše Fakultete. V petdesetih letih so s svojim prizadevnim delom v vrtcih in šolah vseh vrst in stopenj, mlade generacije učili o lepota gibanja in njegovih

vsestranskih učinkih. Izobraževali so jih, vzgajali in vzpodbujali. Skozi čas se je njihovo pedagoško delo akumuliralo in s šol so prihajali vedno bolj ozaveščeni o vsestranskem pomenu športa. Vrednota športa se je postopno prenašala iz roda v rod. Danes se pogloblja v športnih društvih in številnih drugih športnih institucijah.

Zunanji videz daje športu tudi vrhunska športna ustvarjalnost s športniki dosežki. Ti danes segajo v sam svetovni vrh. Kaže se še v mnogih drugih dejavnostih, ki so nam danes same po sebi umevne. Šport je pomemben segment zdravstva, turizma, žurnalistike, prometa, obrambe, varnosti ... Vtkan je v družbo in vsepovsod je mogoče zaslediti diplomante naše

Fakultete. Tudi v politiki. Šport z njegovo industrijo je tako postal pomembna gospodarska panoga, ki še kako prispeva k rasti domačega družbenega proizvoda.

Pred dobrimi petdesetimi leti je neko dekle na vasi v športnem oblačilu teklo po travnikih in gozdovih kar tako, zaradi razvedrila; ljudje so jo zelo čudno gledali. Danes so vse steze polne mlajših in starejših, žensk in moških. Športna aktivnost je postala pomemben sestavni del vsakdanjika. Slednji nas skupaj z vrhunskimi športnimi rezultati upravičeno utemeljuje kot športno nacijo. Gre torej za odnos, ki je vzpostavljen preko mehanizmov razumevanja športa kot celote, zdravja, okolja in nenazadnje tolerantnosti v družbi. To so parametri športne nacije.

Današnja Fakulteta za šport je z leti rastla. Prihajale so nove generacije učiteljev in študentov. Rastlo je znanje enih in drugih, bilo je vedno bolj poglobljeno. Tudi z dosežki raziskovalnega dela, o katerem so ob rojstvu te šole razmišljali le redki posamezniki. V časopisnih člankih tistega časa so se pojavljale novice, da je znanstveno raziskovalno delo v telesni vzgoji (beri športu) popolni nesmisel. Danes vemo, da je prav to delo gonilna sila razvoja in vedno bolj poglobljenega pedagoškega procesa. Brez tega dela Visoka visoka šola ne bi nikoli prerasla v Fakulteto. *Conditio sine qua non* za podelitev takega laskavega naslova šoli je bilo prav samostojno in kakovostno raziskovalno delo.

Danes je Fakulteta za šport Univerze v Ljubljani močno zasidrana v slovenskem in tudi v svetovnem športnem prostoru. Gre za razvoj, ki ga ni mogel v tako krat-

kem času – kot je obdobje petdesetih let – nihče pričakovati. To ji ne priznava le Alma Mater v Ljubljani, ampak tudi tradicionalne fakultetne institucije doma in v svetu. Odprtost Fakultete v svet (s seminarji, mednarodnimi kongresi in simpoziji ter organizacijskimi in vsebinskimi povezavami), povezave s številnimi sorodnimi institucijami v Evropi in svetu ter cenjenost dosežkov na področju raziskovalnega dela mnogih učiteljev te šole so nad pričakovanji.

Nekatere kritične misli, da Fakulteta ne skrbi dovolj za slovenski šport, da je krivec za 'slabo stanje' in da ne daje dovolj kakovostnega kadra, so neutemeljene. Kot vse druge fakultete (npr. ekonomska, pravna, družboslovna, medicinska itd.) je odgovorna predvsem za kvalitete kadre, ki jih izobražuje in seveda za stopnjo raziskovalnega dela. Zahteva, da bi fakulteta prevzela nase skrb za celotni slovenski šport, je pretirana. Tega ne počne nobena druga fakulteta za svoje področje in tega si tudi sami ne želimo.

Mnogi kadri, izšolani doma, so cenjeni tudi v tujini. Sicer pa je to v času globalizacije in odprtosti pretoka znanja (kadrov) tudi razumljivo. Bojazen, da bo raven učnega (manj raziskovalnega) dela padla in da bodo 'novi' kadri, izšolani tudi na tej fakulteti, slabši v primerjavi s šolanimi pred leti, je odveč. Res pa je, da smo bila priča v znatni meri nedomišljeni in na hitro sprejeti 'bolonjski deklaraciji.' Nobena skrivnost ni, da je eno najbolj občutljivih področji v izobraževalnem procesu spreminjanje učnih programov. Slednje je treba spreminjati domiselno in strokovno – ne politično! – ter dolgoročno. Posledice prehitrih odločitev so lahko

pogubne tako za izšolane kadre, kot tudi za institucije, ki jih šolajo.

Nadaljnjo usmeritev naše fakultete vidim v prihodnje v še večji povezavi z drugimi znanstvenimi vedami, kot so medicina, ekonomija, pravo, informatika, filozofija idr., ter umestitev smotrov v učnih programih v smer športa kot splošne civilizacijske in kulturne vrednote ter dobrine slehernega Slovence. To bi bilo mogoče doseči in preseči s tesnejšimi povezavami z institucijami, katerih področje dela je morda še posebej (ali tudi) umetnost.

Kljub velikim spremembam v miselnosti naših ljudi o vrednotah športa je še vedno v mnogih glavah zakoreninjeno mišljenje, da je šport le vaja, tekma, namenjena sama sebi in zato nima svoje filozofske in kulturne podlage. Spreminjanje take miselnosti je težka naloga in postati mora stalnica tako pedagogov v šolah, kot vseh tistih, ki jim šport pomeni več kot le poklic, ampak najširšo ljubitelsko in kulturno vpetost v našo dejavnost. Tudi to je naša naloga.

Srečno na tej poti, Fakulteta za šport!

Dekan prof. dr. Milan Žvan